МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ

МАТЕРІАЛИ

XVI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»

25-26 травня 2023 року

Київ - 2023

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Економічний факультет
Кафедра фінансів

УДК 336

Редакційна колегія: І.О. Лютий, д.е.н., проф.; С.Я. Боринець, к.е.н., проф.; З.С. Варналій, д.е.н., проф.; О.В.Любкіна, д.е.н., доц.; С.В. Науменкова, д.е.н., проф.; О.Д. Рожко, д.е.н., проф.; О.О. Солодкий, д.е.н., доц.; О.В.Чеберяко, д.і.н., к.е.н., проф.; В.А. Делас, к.е.н., доц.; Л.М. Демиденко, к.е.н., доц.; Н.В. Дрозд, к.е.н., доц.; М.О. Кнір, к.е.н., доц.; Н.С. Мєдвєдкова, к.е.н., доц.; Ю.Л. Наконечна, к.е.н., доц.; Є.А. Носова, к.е.н., доц; Ю.В. Петленко, к.е.н., доц.; Н.А. Плєшакова, к.е.н., доц.; Р.В. Рак, к.е.н., доц.; М.В. Романюк, к.е.н., доц.; О.Б. Яфінович, к.е.н., доц.

Світові тенденції та перспективи розвитку фінансової системи України: Матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції, 25-26 травня 2023 р. – Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2023. – 187 с.

Видання розраховано на представників наукової спільноти, викладачів, фахівців у галузі фінансів, працівників органів державного управління, студентів та аспірантів закладів вищої освіти.

Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за точність викладеного матеріалу, достовірність даних та дотримання принципів академічної доброчесності покладена на авторів.

©Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2023

ЗМІСТ

25 травня 2023 р.

Alekseyenko Lyudmyla, Tulai Oksana, Babii Stepan
Information communicability of sustainable financing of affordable housing in the conditions of the global crisis of the cost of living 8

Баженова Олена
Соціальна безпека людини: особливості вимірювання в умовах військової агресії 10

Варналій Захарій
Бюджетна безпека України: воєнні реалії та повоєнні тенденції 12

Вовчак Ольга, Юрків Надія
Міжнародна фінансова допомога Україні за час війни 14

Єгоричева Світлана
Етичні основи банківського бізнесу 17

Єфименко Тетяна
Євроінтеграційний вектор трансформації інститутів державного фінансування в контексті посилення резилієнтності національної економіки 19

Затонацька Тетяна, Пахольчук Вадим
Вплив цифрового розвитку на прозорість управління публічними фінансами 22

Зянько Віталій, Зянько Віталій
Особливості розвитку ринку віртуальних активів 23

Калівошко Олексій
Суперечності розвитку сектору фінансових технологій в Україні 25

Лютий Ігор
Пріоритетні цілі фінансової політики України в умовах війни 27

Науменкова Світлана
Інвестиційні можливості та стимули для відбудови України 29

Онищенко Світлана, Маслій Олександра, Бєлкіна Марія
Детермінанти формування фінансової безпеки України в умовах війни та повоєнного відновлення 32

Осецький Валерій, Осецька Діана
Інституціоналізація фіскальної стійкості державних фінансів в умовах воєнного стану 34

Рожко Олександр
Детермінанти сучасного стану державних фінансів України 36

Слатвінська Марина
Проблемні аспекти діяльності малого та мікропідприємництва в умовах воєнного стану 38

Тропіна Валентина
Ринок фінансових технологій та тенденції його розвитку в Україні 41

Чеберяко Оксана
Проблеми фінансового забезпечення соціального захисту населення в Україні 43

Білявська Ольга
Демократичні засади бюджетної політики 46

Глушко Аліна, Ківшик Олександр
Фінансові інструменти підтримки бізнесу в Україні в реаліях війни та повоєнному відновленню 49

Демиденко Людмила, Наконечна Юлія, Анісімова Людмила
Фонди фінансування відновлення України 52

Дрозд Наталія, Тяпко Владислав
Сучасні умови розвитку ринку структурованих інвестиційних продуктів в Україні 55

Затонацький Дмитро
Інвестування в об'єкти критичної інфраструктури 56

Катамадзе Грігол
Актуальні шляхи реформування податкової системи України з практичного досвіду всеукраїнської громадської організації «асоціація платників податків України» 58

Малишко Віталіна, Петрик Богдан
Фінансова система України в умовах сьогодення 60

Мєдвєдкова Наталія, Склярук Ірина
Партисипативне бюджетування в Україні в умовах війни 62

Носова Євгенія
Принципи превалювання сутності над формою та ділової мети в податковому законодавстві України 64

Pidchosa Oleksandr
Transformational Processes in the World Financial System 66

Petlenko Yuliia
The importance of public budgeting: reviewing literature and suggesting future research avenues 69

Плєшакова Наталія, Плєшакова Олена, Яфінович Олена, Коваленко Оксана
Фінансова стабільність: сутність та ключові ризики 72

Рак Роман, Делас Віталіна
Військові облігації як інструмент фінансування військових потреб 74

Худолій Юлія
Електронне інвестування в Україні та перспективи його розвитку у повоєнному періоді 76

Кулик Володимир
Модель економічного кругообігу і фінансові балансу 78

26 травня 2023 р.
Спеціальна секція студентів, аспірантів та молодих вчених

Алханішвілі Давид-Сослан
Імплементація податку на виведений капітал у податкову систему України 81

Артюшенко Олександр
Перспективи використання методу TOPSIS для пошуку оптимального рішення у сфері фінансового забезпечення збройних сил України 83

Бондаренко Сніжана
Шляхи забезпечення ефективного управління фінансовою безпекою підприємства 85

Бондаренко Юрій
Фандрайзингова платформа UNITED24 як фінансове підґрунтя для повоєнної відбудови України 87

Гук Дмитро
Вплив цифровізації на динаміку державних видатків в Україні 89

Дмитренко Дмитро
Планування податкового навантаження в управлінні фінансами корпорації 91

Дяченко Поліна
Методи оцінки інвестиційної привабливості підприємства 94

Жук Катерина
«Військові облігації» як джерело фінансування дефіциту Державного бюджету України в період воєнного часу 96

Жуков Андрій
Особливості управління персональними фінансами під час війни та у післявоєнний період ... 99

Залужна Зоряна
Шляхи оптимізації та ефективного використання коштів державними органами влади України: гайд в умовах повоєнного відновлення 101

Іваненко Максим
Управління власним капіталом корпорацій в Україні 104

Іваницький Максим
Гарантійний інвестиційний фонд як перспективний механізм покриття інвестиційних ризиків в енергетичному секторі 106

Ігнатюк Віталій
Теоретико-методологічні підходи до аналізу джерел трансакційних витрат ринкового впливу на фінансових ринках акцій 108

Ішенко Катерина
Формування доходів місцевих бюджетів України в умовах воєнного стану 110

Каліка Степан
Фінансування проєктів державно-приватного партнерства в умовах повоєнної відбудови України 113

Кикта Олександр
Роль FINTECH в повоєнному відновленні України 117

Кіров Богдан
Фінансова система України: сучасні виклики та реалії 118

Клімович Станіслав
Переваги та недоліки токенізації для підприємств 120

Кобахідзе Євгеній
Перспективи використання блокчейн технологій в сфері державному управління України 123

Коваленко Володимир
Реалізація інфраструктурних проєктів територіальними громадами в умовах євроінтеграційних процесів 125

Красьоха Ольга
Особливості функціонування фінансів територіальних громад під час воєнного стану на прикладі Дмитрівської ТГ 127

Криломака Вероніка
Особливості політики місцевих бюджетів в Україні в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення 129

Кучин Антон
Особливості функціонування фінансової системи України в умовах повоєнного відновлення 131

Лещенко Ірина
План фінансування повоєнного відновлення України 133

Liutiy Sviatoslav
Priorities of the state budget expenditure policy of Ukraine during wartime 135

Макаренко Олег
Ризики та обмеження запровадження накопичувальної складової пенсійної системи України в умовах воєнного стану 137

Марисєв Сергій
Джерела фінансування дефіциту Державного бюджету України в умовах війни 139

Мартинюк Євгенія
Управління дебіторською заборгованістю підприємств в умовах війни та повоєнного відновлення 142

Мацур Сергій
Звіт у розрізі країн міжнародної групи компаній як інструмент євроінтеграції фінансової звітності 144

Мельник Наталія
Вплив ризиків на бюджетний процес у період повоєнного відновлення України 146

Метошоп Олександра-Анна
Фінансовий розвиток компанії: сутність та чинники впливу 148

Мехед Андрій
Індикатори кількісної оцінки рівня фінансової безпеки ……151

Однолько Віталій
Інституційно-правове забезпечення функціонування третього рівня пенсійної системи в Україні……153

Подошва Юрій
Особливості фінансової безпеки суб'єктів господарювання України в умовах воєнного часу……156

Поляновський Гліб
Трансформація механізму фінансування сектору вищої освіти в України……158

Придворницька Вікторія
Пріоритетність видатків на оборону в умовах війни в Україні……160

Пустовий Данило
Фінансові інструменти управління прибутком корпорації……162

Раєнок Артем
Аналіз особливостей кризи та антикризової політики в Україні в умовах воєнного стану…164

Ракович Юлія
Податкова прозорість як об'єктивна складова процесу оподаткування……167

Рудик Катерина
Видатки на оборону України в умовах правового режиму воєнного стану……168

Савицький Андрій
Фінансові аспекти повоєнної зеленої відбудови в Україні……170

Семенюк Андрій
Вплив військових облігацій на кризу та антикризову політику в Україні в умовах воєнного стану……172

Сидоров Даниїл
Облікова ставка НБУ……173

Чеберяко Євгеній
Фінансування оборони в умовах війни: зарубіжний досвід та Україна……175

Тараба Віктор
Види дивідендної політики акціонерних товариств……178

Чубін Дмитро
Оцінка інвестиційної привабливості підприємства……180

Чухліб Ганна
Аналіз причин банкрутства підприємств на ринку мікрокредитування під час війни в Україні ..181

Щенявська Владислава
Боргова безпека України в умовах воєнного стану……183

Pengyue Hou
Comprehensive financial trading classification……185

своєчасну та повну інформацію про видатки державного бюджету та проектів, що фінансуються з інших джерел.

Уряд України прийняв Концепцію створення інтегрованої інформаційно-аналітичної системи "Прозорий бюджет" з метою автоматизації бюджетного процесу та запобігання корупції. Ця система забезпечує прозорість бюджетних процесів на рівнях держави та місцевого самоврядування та дає можливість громадянам контролювати використання коштів. Система є частиною відкритого уряду України та відповідає вимогам громадського суспільства та міжнародних стандартів прозорості. "Прозорий бюджет" забезпечує доступ громадян до інформації про публічні фінанси на всіх етапах планування та використання, зменшує ризик зловживань та корупції на всіх етапах бюджетного процесу, та підвищує інвестиційну привабливість країни через більш відкриту політику уряду [3].

Цифровий розвиток з використанням сучасних інформаційних технологій та штучного інтелекту стає все більш важливим для конкурентоспроможності національних економік. Україна не є винятком і має значний потенціал у цій сфері, який слід використовувати. Система "Прозорий бюджет" - це приклад успішної реалізації інформаційно-аналітичної системи, яка забезпечує прозорість бюджетних процесів та процедур на державному та місцевому рівнях. Ця система є важливою базою для розбудови відповідних інститутів контролю в Україні [4].

Проте, потрібно не забувати, що система контролю має бути ефективною і дієвою в усіх сферах діяльності держави, зокрема, і в секторі фінансів Міністерства оборони. Подальші відповідні механізми контролю потрібно екстраполювати на цей сектор, з урахуванням вимог щодо національної безпеки.

Отже, активізація цифрового розвитку та використання сучасних інформаційних технологій для забезпечення прозорості у сфері публічних фінансів стають все більш важливими завданнями для української держави.

Список використаних джерел:

1. Legal provisions of COM (2018) 434 - Digital Europe programme for the period 2021-2027.URL: https://www.eumonitor.eu/9353000/1/j4nvhdfcs8bljza_j9vvik7m1c3gyxp/vkp1fqrgymox

2. Фінансування державного бюджету України з початку повномасштабної війни. *Міністерство Фінансів України*. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/ukraines_state_budget_financing_since_the_beginning_of_the_full-scale_war-3435.

3. Про схвалення Концепції створення інтегрованої інформаційно-аналітичної системи "Прозорий бюджет" : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 11.02.2016 р. № 92-р : станом на 24 груд. 2019 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92-2016-p#Text.

4. Прозорий бюджет. *Міністерство Фінансів України*. URL: https://www.mof.gov.ua/uk/open-budget.

Зянько Віталій Володимирович,
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів та інноваційного менеджменту,
Вінницький національний технічний університет
Зянько Віталій Віталійович,
кандидат економічних наук, старший дослідник з антивідмивання грошей,
«Банк Монреаль», Торонто

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РИНКУ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ

Перехід суспільства до цифрової економіки характеризується проникненням інформаційно-комп'ютерних технологій і телекомунікаційних мереж в усі сфери життя, що приводить до фундаментальних змін, які з часом сформують сучасну економіку розвинених

країн і визначатимуть їх подальший соціально-економічний розвиток. Процес упровадження цифрових технологій та інших технологічних інновацій чи не найсильніше вплинув на фінансову сферу, що пов'язано з розвитком нових форм грошей і появою великої кількості платіжних інструментів, випуск та обіг яких пов'язаний із використанням переваг та можливостей цифрової ери.

Однією з відносно нових форм грошей є цифрова валюта – електронна форма реальних (фіатних) грошей, випущених центральним банком, які функціонують як законний платіжний засіб. Це системи електронних грошей засновані на використанні смарт-карт або спеціального програмного забезпечення. До них належать електронні гроші VISA Cash, карткові системи Mondex і мережеві системи PayPal та GlobalMoney.

Як засіб цифрового вираження віртуальної (нефіатної) валюти або електронних (фідуціарних) грошей (фіатної валюти), цифрова валюта часто використовується як синонім «віртуальної валюти». Однак насправді поняття «цифрова валюта» та «віртуальна валюта» не є синонімами.

За визначенням Європейської Бізнес Асоціації, віртуальні валюти — це цифрові вираження вартості, які не випускаються центральним банком і належать до нефідуціарних грошей, які відрізняються від електронних грошей, по-перше – нерегульованістю, а по-друге тим, що віртуальні гроші децентралізовані [1]. Власне механізм випуску та обігу віртуальних грошей не передбачає існування таких посередників, як центральний банк, кредитна установа чи емітент електронних грошей, які не випускають і не можуть випускати віртуальні гроші. У той час як випуск електронних грошей здійснює центральний банк і вони мають статус законного платіжного засобу, емісія віртуальних грошей не обмежується одним емітентом. Контроль за випуском та обігом віртуальних грошей здійснюють розробники і члени специфічного віртуального товариства, яке і приймає такі гроші для розрахунків.

Отже, віртуальні гроші не є традиційними грошима і, відповідно, на них не поширюється визначене державними та міжнародно-правовими документами регулювання грошового обігу традиційних, зокрема електронних, засобів платежу.

Віртуальні валюти поділяють на конвертовані (відкриті) і неконвертовані (закриті). Конвертована віртуальна валюта за своєю вартістю еквівалентна реальній валюті та може бути обміняна на неї і навпаки. До конвертованих віртуальних валют можна віднести, наприклад, Bitcoin та WebMoney. Неконвертована віртуальна валюта може бути використана лише у певних віртуальних сферах, наприклад, таких як глобальні рольові онлайн-ігри або магазин Amazon.com. Неконвертовані віртуальні валюти згідно з правилами їх використання можуть використовуватися лише в певному віртуальному світі та не можуть офіційно обмінюватися на фідуціарні, тобто ті що випускаються центральним банком. Обміняти неконвертовану (закриту) віртуальну валюту на іншу віртуальну чи навіть на фіатну валюту можна лише неофіційно – на чорному ринку. Найпоширенішими неконвертованими віртуальними валютами на сьогодні є такі, як Project Entropia, Q Coins і World of Warcraft Gold.

Найбільш розвиненою формою віртуальних грошей є криптовалюта – це повністю віртуальні гроші, продукування і контроль за операціями якими здійснюється на основі асиметричної криптографії. Основою для створення криптовалюти є блокчейн – особливий спосіб запису і передачі даних. Немає жодного банку, відповідального за випуск і торгівлю криптовалютами, а функціонування системи відбувається в цифровій мережі, яка є децентралізованою, тобто цілком незалежною від будь-яких урядів. Криптовалюта – одна з найприбутковіших інвестицій останнього десятиліття. Для фінансування IT-стартапів випускаються токени, які обліковуються за технологією блокчейн. Доступ до токенів здійснюється за допомогою спеціального програмного забезпечення з використанням цифрового підпису, що забезпечує максимальний захист на електронний актив прав власності. Інвестиції в блокчейн-токени — це цифровий аналог звичайних біржових акцій для інвестування в IT-проекти, у яких токени представляють частку власності. Використання токена обмежується конкретним стартапом, який його випустив, але коли IT-проект стає публічним і продає свої токени на біржі, тоді їх можна обміняти на криптовалюту, наприклад,

Bitcoin. Bitcoin як цифрова валюта відіграє роль проміжної ланки між токенами та реальною валютою (гривнями, євро, доларами США та ін.). Цінність Bitcoin залежить від попиту та пропозиції на нього на ринку і, звичайно ж, від успіху IT-стартапу. З точки зору ринкової капіталізації, Bitcoin є найбільшою мережею блокчейнів, за нею йдуть Ethereum, Tether, XRP, Cardano, Polkadot, Binance Coin, Litecoin, Chainlink, Bitcoin Cash і Dogecoin [2].

Отже, у зв'язку з розвитком поряд з реальною економікою ринку віртуальних активів, основою яких є обіг цифрової валюти у формі електронних і віртуальних грошей, відбуваються фундаментальні глобальні зміни в усіх сферах життя суспільства. Багато країн уже набули досвіду застосування віртуальних активів, на основі якого напрацьовані відповідні нормативні акти їх правового регулювання.

Згідно з Законом України «Про віртуальні активи» від 17.02.2022 № 2074- IX [3], віртуальні активи в нашій країні не є платіжним засобом і не підлягають обміну на майно (товари) і працю (послуги). Таким чином, можливість оплати віртуальними активами в Україні де-юре виключена, але насправді можуть бути випадки, коли власники віртуальних активів можуть здійснювати платежі опосередковано, конвертуючи віртуальні активи за курсом, встановленим постачальником послуг, у національну валюту.

Враховуючи динаміку розповсюдження цифрових валют у світі, Національному Банку України потрібно ретельно вивчати їх потенціал та оцінювати ризики від їх запровадження з тим, щоб поступово все ж таки формувати сприятливі умови для розвитку в нашій країні криптовалют та інших технологій на базі блокчейн.

Список використаних джерел:

1. FATF, Report Virtual Currencies Key Definitions and Potential AML/CFT Risks, June 2014. URL: http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Virtual-currency-key-definitions-and-potential-aml-cft-risks.pd.
2. BANKCHART UA. Токен на блокчейні. URL: https://bankchart.com.ua/finansoviy_gid/investitsiyi/statti/scho_take_token_na_blokcheyni#1 (дата звернення: 15.04.2023).
3. Про віртуальні активи : Закон України від 17.02.2022 №2074-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text (дата звернення: 15.04.2023).

Калівошко Олексій Миколайович
доктор економічних наук, доцент, головний науковий співробітник відділу
фінансово-кредитної та податкової політики,
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»

СУПЕРЕЧНОСТІ РОЗВИТКУ СЕКТОРУ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ

Напередоні початку повномасштабних військових дій на території України склалося наступне структурне наповнення фінансового ринку (див. рис. 1). З даного рисунку видно те, що фінансовий ринок та основні його класичні функціонуючі організації, окрім комерційних банків та страхових компаній, залишалися і залишаються на етапі розвитку фінтеху 2.0, оскільки продовжували надавати традиційні цифрові фінансові послуги, сприяли і намагалися відповідати подальшому розвитку глобалізації фінансів та діджиталізації, більшість небанківських та певна частина банківських посередників все ще переходили від аналогового до цифрового вимірів в наданні фінансових послуг, при чому основним стимулюючим фактором виступили не економічні, інституційні чи правові передумови, а пандемією – COVID-19. Проте, починаючі з 2015 року в Україні почав активно розвиватися блок цифрових фінансових організацій, який охопив п'ять секторів: платіжний, кредитний, страховий, фондовий та сектор фінансових послуг, деякі класичні фінансові посередники почали активно